

EDVARDA

A V i n t a g e C o l l e c t i o n

Braanaas

**SENSUALITET
MODERNITET
KLASSISISME**

VÅRENS
HETESTE
MALERIER

Samtids-
barokk
2006

www.edvarda.com

18. mars - 9. april

GALLERI TONNE

Kan du karakterisere bildene dine?
- Da jeg skulle lage en skisse til pressemelding i dag, tenkte jeg at hovedpoenget i bildene mine er det filmatiske.

Det filmatiske?
- Ja, den enkleste innfallsvinkelen er kanskje å se dem som malte stillbilder eller scener fra film. Når jeg får ideen, ser jeg for meg en stemning, gjerne likt et filmatisk forløp; hva skjer og hva kommer til å skje?

Men tenker du allerede før du begynner å male at dette bildet er en del av en historie?
I hvert fall en stemning. Den kan hentes fra noe jeg har sett i mitt eget liv, i øyeblikk mellom mennesker, eller situasjoner som har nedfelt seg.

Det virker som du tar så å si hele kunsthistorien med i dine bilder?
- Ikke hele, bare den jeg er opptatt av. Hvilket forhold har du til kunsthistorien?
- Mye er rent estetisk tror jeg, spesielt der hvor skjønnhet i farge, form og innhold sammenfaller. Her kommer moteaspektet inn. Det er ikke sjelden jeg finner en større estetisk opplevelse i dagens moteblader enn i nyere kunst.

Forbindelsen mellom det estetiske og seksuelle er også interessant i den forstand at det estetiske kanskje tilslører en mer opplagt seksuell drift. Du bruker også venusfiguren fra Olympia, som jo var prostituert. Kanskje er det slik at moteblader også skal selge seg og derfor "prostituere seg". Hvordan omarbeider du moteblader til noe annet? Til noe mer?
- Jeg kan nesten bruke et reklameforelegg direkte, men ved å male det skjer

tidlig renessanse, bilder av for eksempel Giotto eller Piero della Francesca. Dette var en overgangsperiode, der man gikk fra en religiøs-symbolsk til en individualistisk måte å male på. For meg er det stiliserte og arkaiske en prototyp som snakker om noe utenfor seg selv. Dette jobber jeg stadig med. Du er ikke redd for at det skal bli kitsch på en måte?
- Nei, det er jeg ikke redd for. Om jeg

noe rørende. Å berøre må vel være et kunstnerisk mål i seg selv. Gamle mestere som Gauguin hadde en forestilling om fargenes symbolske karakter, slik som når han ikler en mariaskikkelse på Tahiti rødt og dermed markerer et aspekt av omsorg og tilgivelse. Hvordan tenker du farge?
- Ofte har jeg en idé om farge. For eksempel i maleriet med kvinnene, "Ballad for the Reclined Nude". Der tenkte

Men det er ofte en turkis farge i bildet, synes jeg. Peker denne fargen på et slags hovedtema på samme måte som sentralperspektivet kanskje gjør det?
- Jeg tenker ikke så mye over det. Fargen bare skjer fordi jeg har god øvelse, men jeg liker turkis på grunn av det kjølige, slørete preget. Siden har jeg bitt fortalt at turkis har en åndelig egenskap, og det er intuitiv livsinnsikt...

Fra en samtale mellom Edvarda Braanaas og Erling Moestue Bugge

I samtidskunst er det ofte fravær av skjønnhet, den er mer rettet mot intellektet og filosofien. Tror jeg er mer banal i det henseendet. Bilder i moteblader kan være utrolig vakre, både av menn og kvinner, i beskrivelsene av rom, farger og antydning seksualitet.

Jeg har ikke noe dypere å si om det.

det noe annet. Slik som i bildene med jenter og motorsykler. Der fikk jeg ideen fra den amerikanske kunstneren Richard Prince sine "bikerbabes". Jeg synes de var morsomme. De bildene er de enkleste jeg har laget. Det er lite som skiller disse maleriene og de originale motebildene, men det går et skille ved at jeg maler motivene. Det er en prosess helt ulik fotografering. Ved å male blir sanseligheten utvidet til noe deilig i seg selv... når man går inn i arbeidet med materialet, farge og glans, så skjer det noe sexy. Maleriet blir mer sensuelt og sanselig enn et foto.

Hvordan kommer dette drømmeaspektet og det symbolske inn? Har du en intuisjon om hva du vil bruke?
- Jeg vender stadig tilbake til

blir banal eller kitschy, er ikke det så farlig bare jeg har fokus på det jeg liker å male. Det finnes koder for hva som er vedtatt og ikke vedtatt, men jeg har vanskeligheter med å forholde meg til det. Jeg lager ikke bilder for folk, men jeg har en folkelig innstilling, jeg ønsker å gjøre bildene tilgjengelige for flest mulig, på sine egne premisser.

Kanskje barnetegningen, naivismen kan komme inn her? At noen kommer fra utsiden med et eget uttrykk uavhengig av et etablert miljø, slik som Henri Rousseau.

- I bildene mine ligger det kanskje i at det jeg skildrer er frontalt og direkte. Barnetegningen er viktig for meg, fordi det var som barn jeg først fikk bekræftelse på at jeg var flink til å tegne, og at det var pent. I dag har jeg en helt annen erfaring og dybde i forhold til levet liv, kunnskap og erkjennelse, men er jeg heldig, har jeg beholdt noe av uskylden. Man kan ikke gå inn i bildene mine og forsøke å finne 5 feil, det er fortellergleden som er viktig.

Så du ser bort fra et slags kunstnerisk superego, der du må aktualisere verket hit og dit? Du lar deg heller lede av fortellergleden?

- Ja, det er en glede. Jeg så en gang et vakkert bilde av nettopp Rousseau, der en klovn og en kvinne gikk hånd i hånd mot en horisont. Når voksenverden og barneverlden møtes, skjer det

jeg farge for jeg tenkte atmosfære. Bildet startet med en fargekombinasjon jeg hadde i hodet.

Young Girl in Position of Doing Nothing

Bildene til Edvarda Braanaas tematiserer gjerne kvinnelig sensualitet, sanselighet og erotikk, både gjennom motivet og i selve utførelsen - altså gjennom den umiddelbart sensuelle estetikken i maleriets overflate og penselstrøk.

I bildet Centerfold Bride møter vi en lettkledd kvinne som ligger henslengt og livløs på en seng. I bakgrunnen har vi et nesten drømmeaktig interiør med vinduer som åpner seg mot en horisont med spredte trevekster.

Centerfold Bride tilbyr to motsetninger, ja kanskje vi kan kalle det paradokser, i betrakterens møte med verket. Den ene motsetningen ligger i selve tittelen som henleder tanken til hvordan midtsidepiker fremstilles som fantasikvinner i mykpornografiske magasiner som Playboy og Vi Menn, og til bruden som urørt, ren og uskyldig som i religiøs mytologi. Den andre motsetningen kommer til syne i motivet selv, som viser en sensuell og vakker kvinne som innbyr til kjødelige forlystelser, mens livløsheten i hennes liggende positur kan virke avtynnende og pervertert.

Tittelen kan kanskje henseile på et paradoks i mannens begjær, et ønske om at kvinnen skal være både hore og madonna, at hun skal være kåt, men urørt. Samtidig problematiserer motivet kvinnen som objekt for mannens begjær gjennom den livløse kroppen som er så innbydende. Denne innbydelsen forsterkes av Braanaas' maleriske formspråk. Den glatte, myke og sanselige overflaten i bildet gir det en hudliggende kvalitet og sensualitet. Man ønsker å berøre, utforske og beføle.

Iscenesettelse er et gjennomgående grep i Braanaas sine arbeider. I Centerfold Bride har vi en posering og en klipping som kan minne om motefotografiet og et interiør og en belysning som kan minne om filmens og teatrets scenografi. Det sceniske er til stede på to plan i dette bildet; som kulisse - vi iaktar et teaterbilde snarere enn en avbildning av virkeligheten, og som en scene i filmatisk betydning - et avsnitt av en større helhet eller fortelling.

Braanaas sammenligner selv sine malerier med stillbilder fra film, men det er ikke et realistisk filmspråk hun refererer til. Tvert imot er det et uttalt spill hvor bevisstheten om dette spillet er essensielt. Bildene er nemlig bygget på forføringens prinsipp; de lokker deg inn i historien gjennom å holde tilbake, skjule og antyde hva som foregår.

Forføreren henvender seg alltid til et publikum gjennom et spill hvor masker, gester og iscenesettelse er viktige ingredienser for å skape tiltrekning, fascinasjon og begjær. Kvinnen i Centerfold Bride er ikledd undertøy som fungerer nesten som en kostyme hentet fra en erotisk undertøyskatalog. Klesplagget er på denne måten med på å understreke det pirrende elementet i den dramatiske scenen som utspiller seg på lerretet.

Det teatrale språket i Braanaas sine arbeider har en tydelig kunsthistorisk referanse; bildene henvender seg til surrealismens drømmespråk og eldre former for iscenesatt maleri, som religiøse bilder fra middelalderen. Men samtidig er iscenesettelse noe som i stor grad preger vår samtid gjennom medier og konsum.

Av André Gali

Samtidsbarokk gjennom appropriasjon og illusjon

Da det var blitt kveld, satte han seg til bords med de tolv. Mens de spiste, sa han: "Sannelig jeg sier dere: En av dere skal forråde meg." Da ble de meget bedrovet, og den ene etter den andre sa til ham: "Det er vel ikke meg, Herre?" (Matt.26, 20-22).

Denne scenen gir renessansens store mester, Leonardo da Vinci, et utgangspunkt for å skape den dramatiske liv og bevegelse som utspiller seg i hans maleri "Nattverden" fra slutten av 1400-tallet. Edvardas maleri, med tittelen "What Would Jesus Do?" (2006), inviterer til et noe annerledes måltid, - selv om også denne festens tema har sterke paralleller til Leonardo da Vincis. Gjennom å gjøre en allment kjent scene til sin egen, gjenskaper Edvarda det sakrale rom, men med riter av en noe annen karakter. Episodene som utspiller seg i "What Would Jesus Do?" viser mennesket i en verdslig rolle. Fra unnfangelse til død, uavhengig av om man er kvinne eller

What Would Jesus Do?

mann, ung eller gammel, er alle mennesker en del av det gode og det onde i sin tid. Synden eller forræderiet må vi alle ta konsekvensen av, enten vi er Peter når hanen galer for tredje gang påskemorgen eller vi er dagens kvinne eller mann. I denne sammenhengen finnes det vel bare én som kan svare på Edvardas spørsmål i tittelen, og det er hverken kunstneren eller betrakteren.

Edvardas malerier fremstår som kulisser for multiple scener som utspiller seg både i kjente historiske rom og i vår samtid. Selve tolkningen av scenene har derfor et universelt eller tidløst preg. Malerens stadige søken etter

Dealing with Myths and Facts

The Beatice Sisters

Revealing Virginity

et fullkomment tidsuavhengig motiv, realiseres gjennom figurenes ulike roller i bildet.

Ved å bygge opp maleriet med kunsthistoriske 'kjente malte rom', gir Edvarda oss referanser til epoker eller tider dagens mennesker på nytt må orientere seg i. Har rommet forandret seg når tiden har fått virke i det, eller er det betrakteren som endrer seg med tiden?

Tidligere mesteres anvendelse av kjente motiver og kvinne-roller ser vi kanskje tydeligst i Edvardas verk "Reflecting Venus" (2004), som også er malt av blant andre Velázquez, Titian, Ingres og Manet. Referansen til vår tid i Edvardas

maleri reflekteres gjennom 'hodeplagget' eller headsetet til den unge sensuelle kvinnen og stikkontakten på vegg. "Young girl in position of doing nothing" (2004) viser en ung pike, i utgangspunktet et klassisk uttrykk for det uskyldige og rene, men her i en positur som helt åpenbart vekker sterke seksuelle assosiasjoner.

Renessansen utforsket naturen og mennesket, både fysisk og åndelig. Den påfølgende barokke kunstepoken blir i større grad en 'lek' med denne undersøkelsestrangen. Motivasjonen bak Edvardas malerier kan sies å være av samme karakter. Maleriet blir skapt gjennom hennes undersøkelser på mange nivåer.

Det malte rommet illustrerer hennes nære forhold til kunsthistorien og skaper rammer og scener for små, men likevel betydningsfulle hendelser. Disse hendelsene er viktige referanser i vår historiske og sosiale arv, både fysisk, åndelig og ikke minst psykologisk.

Humor og satire i forhold til vår tids

kjønnsrolle- og kroppsidealer illustreres i "King Size" (2006) og "Woman Presenting her Chamber of Love" (2003). Et noe mer sårbart og problematisk tema, er 'den unge pikerollen versus den modne kvinnerollen' som Edvarda behandler i "Ceci n'est pas une fille" (2005) og "Centerfold Bride" (2005). Tittelen i René Magrittes maleri av en pipe med teksten "Ceci n'est pas une pipe" (1928/29) gir i denne sammenhengen et godt bilde av det samtidsbarokke i Edvardas malerier. Bildene viser denne fordreiningen eller dobbeltheten i kunstverket – et maleri kan ikke gjenskape virkeligheten slik vi ser den: illusjonen vil alltid være bildets bedrag.

Samlet viser "A Vintage Collection" et tverrsnitt av vår felles vestlige kunst- og estetikkhistorie. Edvarda tar oss med inn til et møte med idealene for romkomposisjon og tematikk i renessansens bilder og derfra videre inn i reklamens virkemidler med sine manipulasjoner av vår tid.

Karakterene vi møter i de utstilte maleriene, opptrer som statister eller

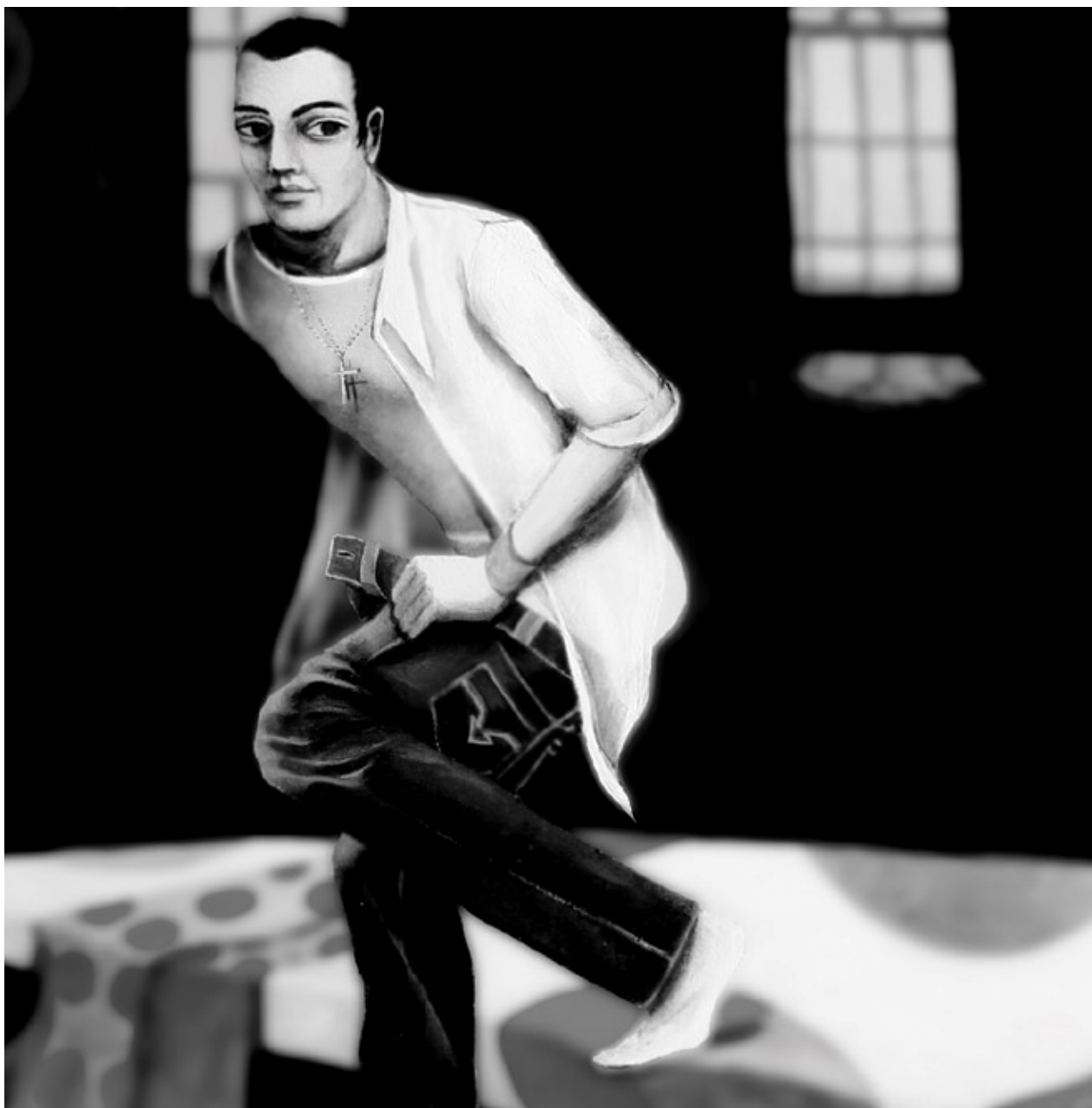
dukker, både karikerte og diffuse. Og bakenfor maleriets rom er Edvarda selve 'the puppet master' som kontrollert styrer marionettedukkene. Slik er også dukkene påvirket av kunstnerens egne erfaringer og erindringer. Gjennom bildene formidler Edvarda nære og gjenkjennelige scener og historier, men samtidig med en skarp distanse. Det samtidsbarokke i "A Vintage Collection" skapes i skjæringspunktet mellom de klassiske kunsthistoriske referanser og de universelle temaene som liv, død, identitet, skjønnhet, idealer, humor og drømmer, tilhørende Edvarda. Men er vi som betraktere invitert inn? Kan vi virkelig forstå dukkene? Kan eller vil vi ta del i selskapet?

Merete Hovdenak
Kunsthistoriker

EB

Edvarda Braanaas
www.edvarda.com

Jeg er dere evig takknemlig!

Randi Smedsgaard, min sjelevenninne, for alle åndelige og intellektuelle samtaler vi har hatt, om kunsten, kjærligheten og livet. **Per Heiberg** for umiddelbar klokkeetro på meg og mitt prosjekt. **Thomas Valvo** for tålmodig og klippefast støtte, for all praktisk tilrettelegging, tidkrevende informasjonsarbeid, og ikke minst for gleden over å bidra med alt som ikke handler om ham selv. **Trine Fjellstad** og **Jorunn Gran** for deres entusiasme, klokskap og villskap. For den generøsitet dere har vist for dette prosjektet. **Meriam og Kavian** for at dere er mine barn. For all lojalitet, oppmuntring og forståelse dere viser for arbeidet mitt. **Merete Hovdenak, Erling Moestue Bugge** og **Andre Gali** for alt dere har nedlagt av tanker og ord om mine bilder. Til alle mine kolleger på museet der en ekstra stor takk går til **Janne Jacobsen, Hanne Rivrud** og **Andre Gali** som gir av sin profesjon i denne utstillingen. **Renny Kristoffersen** for smørefritt innrammingsarbeid. **Anders Valde** for foto-grafering. Og til sist, men ikke minst, min alltid bekymrede far **Nils Braanaas**.

